

Izjava za javnost s ključnimi sporočili govorcev:

Konferenca »Razvoj Turizma 4.0«

Kraj/datum: četrtek, 17. junij 2021, preko spleta (*program in govorcev v prilogi spodaj)

Ključni govorcev:

državni sekretarji: dr. Mitja Slavinec (MIZŠ), Simon Zajc (MGRT), mag. Monika Kirbiš Rojs (SVRK)

tuji govorcev: Patrick Torrent Queralt (izvršni direktor Katalonskega Turističnega odbora in predsednik mreže NECSTouR), Mamuka Berdzenishvili (izvršni direktor Inštituta za turizem Gruzija), Frederik Truyen (KU Leven), Neil Forbes (Coventry University)

ostali:

Tomi Ilijaš (direktor, Arctur d.o.o.)
dr. Urška Starc Peceny (vodja Oddelka Turizem 4.0, Arctur d.o.o.)
dr. Tomaž Kostanjevec (direktor SPIRIT)
dr. Klemen Miklavič (župan Občine NG)
Peter Misja (predsednik SOS)
dr. Tomaž Curk (FRI)
dr. Boštjan Brumen (FT, UM)
dr. Dejan Križaj (Turistica)

mag. Ksenija Kovačec Naglič (MK)
Gašper Hrastelj (Urad za UNESCO)
mag. Aleš Veršič (MJU)
Marjana Grčman (RTV Slovenija)
mag. Marko Hren (SVRK)
dr. Marko Grobelnik (član Strateškega sveta za digitalizacijo)
Nataša Hočever (STO)
Tomaž Furlan (Lucis d.o.o.)

Andraž Orehar (produktni vodja TIM, Turizem 4.0, Arctur d.o.o.)
dr. Hrvoje Ratkajec (R&D Project Manager, Turizem 4.0, Arctur d.o.o.)
Matevž Straus (vodja Heritage+, Turizem 4.0, Arctur d.o.o.)
Katarina Cegljar (vodja projektov, Turizem 4.0, Arctur d.o.o.)

Vsebinski tematski stebri:

1. Merjenje učinka turizma
2. Umetna inteligenca v turizmu
3. Blockchain oz. veriženje blokov v turizmu
4. Ustvarjanje personificiranih izkušenj
5. Digitalno inoviranje kulturne dediščine
6. Turizem – gradnik (pametnih) mest in skupnosti

Izjava za javnost

Bomo izkoristili priložnost?

Slovenija postavlja temelje za razvoj turizma prihodnosti

V četrtek, 17. 6. 2021, se je odvil največji nacionalni dogodek na področju raziskovanja in razvoja v turizmu. Ob zaključevanju prvega projekta Turizem 4.0. ki pod vodstvom podjetja Arctur združuje vse tri univerze, so vpogled na narejeno in priložnosti za najprej predstavili predstavniki kar petih ministrstev, vseh trej večjih slovenskih univerzi, UNESCO, Slovenske turistične organizacije, SPIRITA in ostalih pomembnih institucij iz Slovenije in tujine. Nastal je predlog desetih ključnih točk za razvoj turizma v katerem je poleg pravilnega ravnanja s podatki in drugih aspektov na prvem mestu sodelovanje.

V času, ko se pandemija umirja in se navajamo na življenje ter delovanje v novi realnosti, je potrebno zastaviti razvoj turizma, ki bo temeljil predvsem na povezovanju in sodelovanju med različnimi deležniki ter na uporabi tehnoloških, digitalnih inovacij, s čimer se je v svojem uvodnem nagovoru strinjal tudi **dr. Mitja Slavinec**, državni sekretar na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ), ki je projekt Turizem 4.0 TRL 3-6 prepoznal kot prebojen, saj je med drugim s svojimi tehnološkimi pristopi pomembno doprinesel k hitremu odzivu na novo realnost.

Direktor podjetja Arctur **Tomilijaš** je uvodoma povedal, da je trend v Evropi, da razvojne aktivnosti na področju digitalizacije v turizmu dejansko pritičejo visokotehnološkim podjetjem in super računalniškim centrom (npr. v Veliki Britaniji), saj le ta zmorejo zapolniti vrzel med lokalnimi, nacionalnimi turističnimi deležniki in globalnimi, velikimi korporacijami, ki si večinoma lastijo podatke in z njimi upravljajo.

Z razvojnimi aktivnostmi je potrebno začeti že danes, saj kot je v svojem govoru izpostavil državni sekretar na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT), **Simon Zajc**, je od tega odvisno ali bomo prvi ali bomo v vlogi sledilcev ter tudi ali bomo sami trajnostno upravljali s podatki in ali bomo odvisni od interesov večjih in hitrejših ter hkrati tudi, da bomo sami določali kakovostno vsebino, ki bo sledila našim vrednotam in skupni viziji razvoja trajnostnega turizma. Iniciativa Turizem 4.0 po njegovem mnenju služi tukaj kot prebojna, saj v ospredje postavljajo lokalne prebivalce, lokalna skupnost, narava in kulturna dediščina.

Turizem 4.0, največje razvojno raziskovalno partnerstvo na področju turizma v Sloveniji, ki je z medsebojnim povezovanjem in s slovenskim znanjem v zadnjih letih razvil številne inovacije, katerih uporabnosti v vsakdanjem življenju lokalnih skupnosti so bile predstavljene na konferenci. Kot je izpostavil **dr. Klemen Miklavčič**, župan Občine NG, bodo že v času priprav na gostiteljstvo Evropske prestolnice kulture leta 2025, ko Nova Gorica pričakuje močno povečan obisk turistov, uporabili vso razpoložljivo domače znanje in inovacije Turizma 4.0 ter s tem zagotovili pozitivne trajnostne učinke na lokalno okolje. To pa jih bo postavilo ob bok sodobnih svetovnih turističnih destinacij.

Če je Slovenija v stopnji digitalizacije med državami članicami EU med tistimi bolj povprečnimi, pa smo ravno zaradi inovacij na področju kulturne dediščine med vodilnimi državami, kar je v svojem prispevku poudarila tudi **mag. Ksenija Kovačec** Naglič iz Ministrstva za kulturo. Meni, da lahko tehnologije, če jih pravilno uporabimo, pomembno prispevajo k razvoju kulturne dediščine. Na osnovi oz. pobudo izsledkov raziskav, ki so potekale pod okriljem Turizma 4.0, trenutno poteka pod okriljem MGRT-ja največji projekt digitizacije kulturne dediščine pri nas in med največjimi na evropski ravni.

Nekatere izmed inovacij, npr. Model merjenja učinka turizma je prejel že domače in tuje nagrade, posebej prestižna je nagrada za Inovacijo leta za umetno inteligenco in analitiko velikih zbirk podatkov prejeta lansko jesen na Turistično inovacijskem vrhu v Sevilji. Ta nagrada jasno kaže na preskok miselnosti v dojemanju turizma, saj Turizem 4.0 v osprednje postavlja kvaliteto življenja lokalnih prebivalcev, okoli katerih je zgrajen celosten ekosistem. Nadalje pa je konferenca pokazala tudi veliko spremembo v dojemanju področja podatkov, ki so strateška dobrina in je zato priložnost, da Slovenija, ki orje ledino na tem področju, ponudi evropski odgovor globalnim multinacionalkam. To je izpostavil tudi **Patrick Torrent Queralt**, izvršni direktor Katalonskega Turističnega odbora in predsednik mreže NECSTouR, ki je izpostavil prav Slovenijo, ki skozi Turizem 4.0 kreira platformo velikih podatkovnih zbirk, ki bo z aktivnim sodelovanjem ključnih deležnikov iz javnega in zasebnega sektorja, pridobila dragocene podatke, ki bodo služili za razvoj trajnostnega in odgovornega turizma. Arctur pa je eden izmed glavnih partnerjev, ki skupaj z mrežo NECSTour gradi Laboratorij prihodnosti, kjer bodo ti podatki na voljo. Regije, ki so vključene v mrežo NECSTouR našemu modelu sledijo.

Aktivnosti promocije slovenskega gospodarstva in znanja pa je predstavil tudi **dr. Kostanjevec**, direktor Javne agencije SPIRIT, ki skozi mednarodno kampanijo I feel Slovenia. Green. Creative. Smart, ki vključuje podjetja, ki imajo visok globalni potencial in vključujejo tudi vidik trajnostnega poslovanja, omogoča vstop na tuje trge. Med 41 ambasadorki, uglednimi slovenskimi podjetji, je ravno zaradi visoke stopnje inovativnosti v Turizmu 4.0 tudi podjetje Arctur, prvo z inovacijo na področju turizma.

Na razpolago pa so že tudi prva razpisna sredstva, in sicer velja omeniti razpis Ministrstva za javno upravo, ki je namenjen prav odpiranju podatkov in spodbuditi občin pri iskanju rešitev na področju digitalizacije. **Mag. Aleš Veršič** je ob tem dodal še, da razpis sovпада s tretjim valom odpiranja podatkov na globalni ravni, pri čemer tudi v Sloveniji iščemo rešitve, ki bi pomagale skupnostim pri digitalni transformaciji, pri čemer sodelujejo vsi ključni deležniki. Turizem pa je seveda panoga, ki je močno vpeta tudi v delovanje ostalih sektorjev (transport, energetika, krožno gospodarstvo, idr.).

Za jesen pa so v Načrtu za okrevanje in odpornost, ki ga je predstavila **mag. Monika Kirbiš Rojs**, državna sekretarka Službe Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, napovedani že novi razpisi, in sicer za področji gospodarstva in okolja. Slovenija je ena izmed redkih držav, ki je svoj fokus namenila panogi turizem, ki je zaradi pandemije utrpela največjo škodo. Kar 43 % vseh sredstev iz Načrta bo zasledovalo zelene cilje, 22 % pa cilje na področju digitalizacije.

Sklepni del konference pa je potekal v duhu opredelitve **10 ključnih točk razvoja Turizma** s predstavniki najrazličnejših institucij. Prva točka izpostavlja sodelovanje, saj niti najbolj napredne tehnologije ne pomagajo, če ne ustvarimo kulture povezovanja. Po vseh konkretnih predlogih, od vzpostavitve telesa/ točke za načrtno spodbujanje raziskovalno razvojnega duha in aktivnosti, uvedbe sistema skrbnikov digitalnih procesov in podatkov, strateškega načrtovanja na osnovi realnih podatkov, vzpostavitve permanentnih mehanizmov za sistemsko zbiranje podatkov pri nacionalnih in javnih inštitucijah in pretvorba teh podatkov v dostopne in koristne informacije za turistične destinacije, lokalne skupnosti in ponudnike, razvoja novih znanj, spoštovanja zasebnosti na evropski način, napredne hrambe in uporabe digitalnih vsebin je zadnja točka še pionirski duh - ne zgolj slediti spremembam, jih so-ustvarjati!

Dr. Urška Starc Peceny, vodja oddelka za Turizem 4.0. pri podjetju Arctur je dogodek zaključila z besedami: "V zadnjih treh letih smo s Partnerstvom za Turizem 4.0 zaorali ledino uporabe naprednih tehnologij v sektorju kjer se te tehnologije niso oz. ne uporabljajo. Potrditev je današnji dogodek na katerem smo uspeli združiti toliko različnih in pomembnih deležnikov, kar dokazuje kako pomemben je razvoj turizma in na koliko aspektov naše družbe vpliva. Vidimo, da so raziskave in razvoj potrebni in je v turizmu več kot dovolj izzivov za rešiti. Imamo srečo, da rezultate raziskav razvijamo za njihovo implementacijo skozi druge projekte doma in v tujini. Z desetimi ključnimi točkami razvoja turizma podajamo konkretne predloge, ki bodo Sloveniji pomagali, da se prebije med vodilne v razvoju trajnostnega turizma prihodnosti. Sprejmimo ta izziv!"

Posnetek konference je na voljo na:

<https://www.youtube.com/watch?v=ipCy1xwtB7c&t=2s>

Ključna sporočila govorcev

Tomi Ilijaš (Arctur d.o.o.)

Tri leta nazaj, ko smo razmišljali kako prenesti tehnologije na področje turizma, si nismo predstavljali, da bomo zaradi popolne ustavitve turizma dejansko imeli priložnost izmeriti ničlo, ledišče, kar je v znanstvenem raziskovanju eden izmed ciljev, da se na podlagi tega postavi sistem in kalibrira izhodišče.

dr. Mitja Slavinec (MIZŠ):

Za raziskave in razvoj je bilo uporabljeno slovensko znanje, ki ima v turizmu globalni potencial.

Dodatna vrednost Turizma 4.0 je združevanje in sodelovanje upravjalcev mest z vodilnimi raziskovalnimi in izobraževalnimi institucijami ter najboljšimi tehnološkimi strokovnjaki, kar se odraža tudi v razvoju številnih medsektorskih rešitev.

Simon Zajc (MGRT)

V času pandemije smo spoznali neslutene razsežnosti, ki nam jih ponuja digitalni svet. Predmet digitalizacije postaja vse v turizmu, od marketinga, ponudbe, ipd. do načrtovanja v turizmu, merjenja učinkov in učinkovito upravljanje turističnih tokov. Vprašanje je kako hitro in s kakšnimi vsebinami se bomo tega lotili. Bomo prvi ali bomo sledili, bomo sami trajnostno upravljali s podatki ali bomo odvisni od interesov večjih, hitrejših? Tak razvojni preboj zagotavlja podjetje Arctur skozi Turizem 4.0.

mag. Monika Kirbiš Rojs (SVRK)

Načrt za okrevanje in odpornost, gre za reformni document, bo v kratkem s strani Evropske komisije pozitivno ocenje, nato pa bo predložen v potrditev še Evropskemu svetu. Prvi razpisi na področju gospodarstva in okolja bodo predvidoma objavljeni že v zadnjem delu leta 2021. 22 % bo namenjenih za doseganje digitalnih ciljev in 43 % za zelene cilje. V načrtu je posebna pozornost namenjena spodbudam v turizmu in kulturi, in sicer je Slovenija ena izmed redkih držav, ki se je odločila za posebni fokus na ti dve področji.

Patrick Torrent Queralt (izvršni direktor Katalonskega Turističnega odbora in predsednik mreže NECSTouR)

Necstour v partnerstvu z zasebnimi in javnimi subjekti razvija Laboratorij turizma prihodnosti, in sicer s ciljem kreiranja platforme velikih podatkovnih zbirk, ki bodo v podporo našim regijam. Razvijamo strokovni in znanstveni pristop pri upravljanju s turizmom. Iz vidika Necstour je Slovenija odličen primer, v smislu ohranjanja naravne, kulturne in družbene dediščine. Slovenija je namreč zgradila dober in močan model, ki ohranja prihodnost trajnostnega in odgovornega turizma, ki ima zmeraj v mislih, da razvija kakovost s pravilnim ravnovesjem med količino in ohranitvijo, ozemeljsko velikostjo z namenom ohranitve dobre izkušnje vseh obiskovalcev. V tem primeru je Slovenija jasen primer, ki mu moramo slediti.

dr. Tomaž Kostanjevec (direktor SPIRIT)

Le rešitve, ki so medsektorsko povezane, so prebojne. Mednarodna kampanija z namenom prepoznavnosti slovenskega turizma v tujini, I feel Slovenia. Green. Creative. Smart vključuje podjetja, ki imajo visok globalni potencial in vključujejo tudi vidik trajnostnega poslovanja. V družino uglednih podjetij, ki na svojem področju ponujajo edinstvene izdelke z visoko dodano vrednosti, je bilo med 41 ambasadurjev izbrano tudi podjetje Arctur.

Mamuka Berdzenishvili (izvršni direktor Inštituta za turizem Gruzija)

Prednosti pri uporabi Modela za merjenje učinkov turizma (ang. Tourism Impact Model) vidimo v tem, da pokaže jasne točke in načine, kjer v lokalni skupnosti primanjkuje zbiranja podatkov in samih podatkov. Vidimo, da vlada in odločevalci na občinski ravni ne uporabljajo podatkov pri strateškem načrtovanju, kar predstavlja jasno osnovo za TIM, da pomaga odločevalcem, da najdejo načine trajnostnega razvoja turizma.

V Gruziji upamo, da bo postal TIM pomembno orodje za lokalne odločevalce in v prihodnje tudi na državni ravni s ciljem, da postane celo glavno orodje za ocenitev trajnostnega razvoja.

mag. Aleš Veršič (MJU)

MJU je z namenom odpiranja podatkov in spodbuditve občin pri iskanju rešitev na področju digitalizacije objavilo razpis za razvoj pametnih mest in skupnosti. To pa sovпада s tretjim valom odpiranja podatkov na globalni ravni, pri čemer iščemo rešitve, ki bi pomagale skupnostim pri digitalni transformaciji, pri čemer sodelujejo vsi ključni deležniki. Podatki so namreč osnovna surovina, ki jih družba ima.

Neil Forbes (Coventry University)

Vsi inovatorji moramo imeti v mislih celostno idejo zaupanja, kako zgraditi zaupanje med našim delom in ljudmi, ki uporabljajo naše produkte, konzumirajo naše produkte, tj. turisti, obiskovalci, javnost na splošno. To dosežemo s soustvarjanjem in participatornim angažmajem, ki sta ključna elementa. Pomembno vlogo pa imajo ICT inovacije. Še posebej je pomemben vidik spoštovanja zasebnosti s strani spletnih ponudnikov.

dr. Klemen Miklavič (župan Občine NG)

V času Evropske prestolnice kulture leta 2025 želimo biti del sodobnih svetovnih turističnih destinacij, ko pričakujemo veliko povečanje obiska turistov. V ta namen bomo uporabili obstoječe znanje Turizma 4.0.

mag. Ksenija Kovačec Naglič (MK)

Kar 68% Evropejcev in 59 % Slovencev se je v raziskavi iz leta 2018 opredelilo, da kulturna ponudba neke turistične lokacije vpliva na njihovo izbiro za obisk.

Tehnologije lahko, če jih pravilno uporabimo, pomembno prispevajo k razvoju kulturne dediščine.

Peter Misja (predsednik SOS)

Na razpisu za MJU za vzpostavljanje pametnih mest in skupnosti je kandidiralo cca 60 občin (75 % vseh občin) za skupaj 8 milijonov sredstev, kar je jasen pokazatelj, da občine imajo interes za razvoj na področju digitalizacije in uvajanje tehnoloških rešitev. V času okrevanja turizma, ki je utrpel velikanske izgube, bodo prav digitalne rešitve predstavljale pomemben del rešitve.

dr. Tomaž Curk (FRI)

Ljudje vsakodnevno uporabljamo umetno inteligenco visokotehnoloških velikanov (Google, Booking). Pri uporabi jim podarjamo podatkov, s katerimi ti velikani ustvarjajo velikanske dobičke, zato ta menjava ni najbolj poštena. Zato predstavlja sodelovalna platforma Turizma 4.0 evropski odgovor, kjer bodo vsi majhni ponudniki razvili lastne sisteme in rešitve ter pošteno delili podatke.

dr. Boštjan Brumen (FT, UM)

V izobraževalnih ustanovah vidimo, da mladi razumejo področje digitalizacije, saj je današnja generacija študentov praktično rojena z njimi. Opažamo pa, da ob vstopu na trg dela pogosto niso deležni razumevanja v podjetjih, kjer je ta digitalna pripravljenost na manj visoki ravni. Na področju digitalizacije in upravljanja podatkov imamo v Sloveniji pravi zaklad, ki pa je zaenkrat še zaklenjen, naloga Turizma 4.0 pa je, da ga odklenemo.

dr. Dejan Križaj (Turistica)

Mladi imajo želje, znanja in veščine ter motivacijo za sodelovanju pri razvojnih aktivnostih na področju digitalizacije v turizmu. Primer odlične prakse je Tourism from zero, kjer smo razvili idejo podcastov, ki bodo v prihodnje služili kot dejanski prikaz stanja in razmišljanja v nekem obdobju. Danes beležimo že preko 30 podcastov, ki so prava zakladnica znanja in tudi sodobno, digitalno orodje pri izobraževalnih procesih.

mag. Marko Hren (SVRK)

Slovenija je ledolomilec na področju digitalnih inovacij v evropskem merilu. S Strategijo pametne specializaciji smo namenili kohezijska sredstva za razvoj pilotov. Na ta način na krovni ravni zagotavljamo medsektorsko razvojno sodelovanje. Turizem je panoga, ki integrira vse ostale. Evropska prestolnica kulture bo velik test, kjer bomo uporabili vse razpoložljive inovacije Turizma 4.0 za doseganje pozitivnih učinkov.

Nataša Hočevar (STO)

Slovenija si želi biti protagonist sprememb v Evropskem merilu. To pa dosegamo s sodelovanjem, tudi na področju digitalizacije. Turizem ni več nizko tehnološka panoga, kar se vidi tudi v uporabi digitalnih rešitev v realnem sektorju. Slovenski turizem ima velik izziv na področju učinkovitosti, kjer so prav inovacije Turizma 4.0, ki so del interoperabilnega sistema, ključne za uresničitev strategij na tem področju.